

Subsydiarność - uwarunkowania, regulacje i praktyka

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Subsydiarność (pomocniczość) jest jedną z podstawowych zasad porządku prawnego w wielu państwach na świecie, także w Unii Europejskiej oraz w Polsce, gdzie nadano jej rangę zasady nadrzędnej, bo konstytucyjnej. Wskazana zasada została dość szeroko zaakceptowana jako jeden z instrumentów analizy współczesnych społeczeństw oraz jako idea inspirująca głębokie zmiany instytucjonalne, zarówno w obszarze społeczności lokalnej, państwa, jak i w obszarze stosunków międzynarodowych. Co więcej, inspirowała do refleksji nad zakresem funkcji państwa wobec obywateli, gospodarki, administracji publicznej i podmiotów niepublicznych. Bez uwzględnienia zasady pomocniczości nie jest bowiem możliwe kompleksowe rozpoznanie wyzwań wobec władzy publicznej, zarówno tej państwowej, jak i na szczeblu Unii Europejskiej.

Pomocniczość określa obowiązki „od góry” i uprawnienia „od dołu”. Pozwala to na ujęcie subsydiarności w aspekcie pozytywnym, tj. jako wspomaganie przez władzę samodzielnosci i swobody działania, poszanowania inicjatywy, kompetencji i odpowiedzialności, zarówno poszczególnych podmiotów, jak też ich organizacji oraz samorządów. Funkcjonuje jednak również w wymiarze negatywnym, który sprowadza się do limitacji (względnie zakazu) ingerencji w sprawy podległych władzy podmiotów. W tym aspekcie pomocniczość domaga się nieodbierania człowiekowi inicjatywy i odpowiedzialności. Zasada pomocniczości ma zatem wpływ na postrzeganie różnorodnych kwestii w tak istotnych obszarach, jak np.: wolny rynek i konkurencja przedsiębiorstw, zakres i zasady świadczenia usług publicznych, decentralizacja, zakres i granice ingerencji władzy, czy samodzielność jednostek samorządu terytorialnego.

Podstawowym celem niniejszej monografii jest przedstawienie zasady subsydiarności w kontekście prawnym z uwzględnieniem rysu historycznego. Należy jednak podkreślić, że założeniem autorów poszczególnych rozdziałów jest nie tylko teoretyczne wyjaśnienie rozumienia zasady pomocniczości w krajowym porządku prawnym oraz prawie międzynarodowym, ale również wskazanie na możliwości praktycznego stosowania zasady pomocniczości przez instytucje i podmioty publiczne, zarówno na szczeblu prawa krajowego (w różnych dziedzinach), prawa Unii Europejskiej, jak i prawa międzynarodowego. Stąd podział publikacji na trzy części, gdzie: w ramach części I omówione zostały historyczne i aksjologiczne koncepcje zasady subsydiarności, część II została poświęcona subsydiarności jako ustrojowemu elementowi konstrukcyjnemu państw, związków państw i samorządów terytorialnych, zaś w części III analizie poddano rolę zasady subsydiarności w wybranych obszarach aktywności człowieka.

Oddając publikację w Państwa ręce, wyrażam wraz z pozostałymi autorami nadzieję, że przyczyni się ona do dalszych rozważań tak o charakterze teoretycznym, jak i poszuki-

wania praktycznych rozwiązań problemów pojawiających się na styku państwo a społeczeństwo w oparciu o zasadę subsydiarności.

Publikacja uwzględnia stan prawny na czerwiec 2019 r.

Pragnę również złożyć serdeczne podziękowania Pani Profesor *Teresie Mróz* z Uniwersytetu w Białymstoku, za recenzję poszczególnych rozdziałów i cenne uwagi m.in. dotyczące konstrukcji książki, które przyczyniły się do ulepszenia wersji drukowanej i jej ostatecznego kształtu.

Białystok, wrzesień 2019 r.

Marta Janina Skrodzka

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl